

*God
jul!*

Nr. 6 - 2021 Utgave nr. 360 Desember 2021 - januar 2022 49. årgang

www.varteig.menighetsblad.net

Organ for Den norske Kirke,
Varteig sokn.
Utgitt av Varteig menighetsråd.

Utgave nr 360.

Redigert av
Ketil Strebel

Adresse:

Varteig Menighetsblad
Apolloveien 39
1734 Hafslundøy

E-post:

varteig@menighetsblad.net

Menighetsbladet på internett:

www.varteig.menighetsblad.net
Der kan du lese den siste og samtlige tidligere utgaver av menighetsbladet i PDF-format

Kommende utgivelser:

(Med forbehold om endringer.)

Neste nummer av Varteig Menighetsblad, 1-2022 er planlagt i uke 4, i slutten av januar. Frist for å levere stoff blir 11. januar.

Nr. 2-2022 er planlagt i uke 12, i slutten av mars. Frist for å levere stoff blir 8. mars.

Nr. 3-2022 er planlagt i uke 21, i slutten av mai. Frist for å levere stoff blir 10. mai.

Nr. 4-2022 er planlagt i uke 34, i slutten av august. Frist for å levere stoff blir 9. august.

Nr. 5-2022 er planlagt i uke 42, i midten av oktober. Frist for å levere stoff blir 4. oktober.

Nr. 6-2022 er planlagt i uke 47, i slutten av november. Frist for å levere stoff blir 8. november.

Opplag: 2.200

Trykk:

Møklegaards Trykkeri AS,
Fredrikstad.

Postgiro: 1020.29.91624

Juleevangeliet

Det skjedde i de dager at det gikk ut befaling fra keiser Augustus om at hele verden skulle innskrives i manntall. Denne første innskrivningen ble holdt mens Kvirinius var landshøvding i Syria. Og alle dro av sted for å la seg innskrive, hver til sin by. Josef dro da fra byen Nasaret i Galilea opp til Judea, til Davids by Betlehem, siden han var av Davids hus og ætt, for å la seg innskrive sammen med Maria, som var lovet bort til ham, og som ventet barn. Og mens de var der, kom tiden da hun skulle føde, og hun fødte sin sønn, den førstefødte. Hun svøpte ham og la ham i en krybbe, for det var ikke husrom for dem. Det var noen gjeterne der i nærheten som var ute på marken og holdt nattevakt over flokken sin. Med ett sto en Herrens engel foran dem, og Herrens herlighet lyste om dem. De ble overveldet av redsel. Men engelen sa til dem: «Frykt ikke! Se, jeg forkynner dere en stor glede, en glede for hele folket: I dag er det født dere en frelser i Davids by; han er Messias, Herren. Og dette skal dere ha til tegn: Dere skal finne et barn som er svøpt og ligger i en krybbe.» Med ett var engelen omgitt av en himmelsk hærskare, som lovprieste Gud og sang:

«Ære være Gud i det høyeste, og fred på jorden blant mennesker Gud har glede i!»

Da englene hadde forlatt dem og vendt tilbake til himmelen, sa gjeterne til hverandre: «La oss gå inn til Betlehem for å se dette som har hendt, og som Herren har kunngjort for oss.» Og de skyndte seg av sted og fant Maria og Josef og det lille barnet som lå i krybben. Da de fikk se ham, fortalte de alt som var blitt sagt dem om dette barnet. Alle som hørte på, undret seg over det gjeterne fortalte. Men Maria tok vare på alt som ble sagt, og grunnet på det i sitt hjerte. Gjeterne dro tilbake. De lovet og priste Gud for alt de hadde hørt og sett; alt var slik som det var sagt dem.

Luk 2.1-20

Kjærlighet i mørketiden

Nå kryper mørket inn på oss fra alle kroker og kriker. I mørket kan våre tristeste livserfaringer komme til oss. Det kan være sorgen over en som er død, lengsel etter dem vi gjerne skulle vært sammen med, men som av ulike grunner ikke er til stede i hverdagen. Gamle sår kan bli som nye. Utrygghet for hva fremtiden vil bringe kan gi søvnløse netter. Sporene av kjærlighet er ikke alltid lett å få øye på.

Men vi er alle resultat av kjærlighet, Guds kjærlighet skapte alt som er til og hele menneskeheten. Guds kjærlighet ga oss alle samme verdighet og verdi. Kjærligheten mellom mann og kvinne ga hver enkelt av oss livet. Når kjærligheten forsvinner, i livene våre og i samfunnet, ødelegges vi. Brutalitет, undertrykkelse og krig vinner frem.

De mange lysene på kirkegårder og gravsteder denne julehøytiden er en stille håpsprotest mot mørket rundt oss. Lysene viser at håpet om kjærlighetens seier over sorg og død lever. De lyser opp minner og gir oss som tenner dem et streif av kjærlighetens varme.

Det er veldig meningsfullt å tenne kjærlighetens lys nettopp i julehøytiden. Den kristne julen forteller oss at kjærligheten ikke er en abstrakt og idealisert eller romantisk ide, i en himmel ingen av oss kan nå. Kjærligheten lever der vi trenger den mest, i hverdagens mange utfordringer og i våre kamper mot indre og ytre mørke. Den gjør det mulig å leve og å overleve og å håpe om fred på jord for alle mennesker.

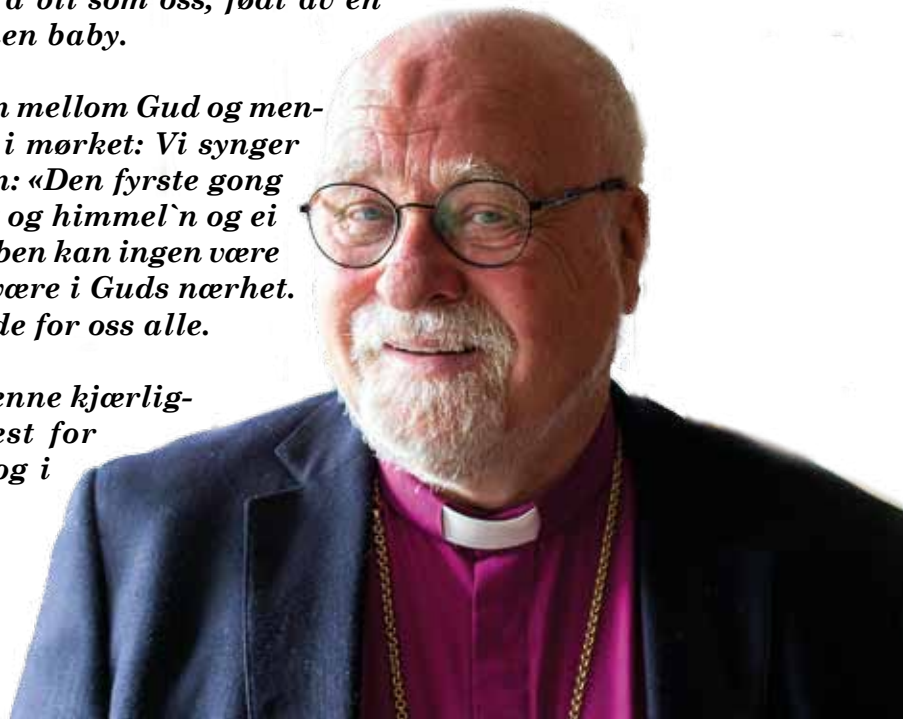
Gud er helt annerledes enn oss mennesker og er alltid større enn alt vi kan fatte og alt vi kan tenke eller tro. Gud lar seg ikke fange av menneskets logikk og tankekraft. Gud er Gud om alle mann – og kvinner, var døde, som Petter Dass skriver i Den norske kirkes nasjonalsalme.

Det store underet og mysteriet som skjedde i Betlehem den gangen er at Guds kjærlighet driver Gud til å bli som oss, født av en kvinne, som en hvilken som helst annen baby.

Guds kjærlighet overvinner avstanden mellom Gud og menneske. Lyset fra julestjernen gir håp i mørket: Vi synger det i en kjær julesalme av Alf Prøysen: «Den fyrste gong ho skinte så laga hu ei bru imella seg og himmel`n og ei krubbe og ei ku». Det lille barnet i krybben kan ingen være redde for, det gir oss alle frihet til å være i Guds nærhet. I krybbens rom er kjærligheten tilstede for oss alle.

Måtte denne julen gi oss et glimt av denne kjærligheten. La oss feire julen som en fest for kjærlighetens seier over mørket, nå og i all evighet.

Biskop Atle Sommerfeldt

La Grace få fylle fem år

Anita Lamisoni har akkurat født sitt første barn. Hun har fått navnet Grace, for hun er både en gave og en nåde, forteller den stolte moren.

Akkurat nå ligger Grace trygt i mammas armer, bare en dag gammel. Omfavnet av morskjærlighet og nærhet etter en god og trygg fødsel. Dessverre er tallene dystre, mange barn i Afrika lever aldri til de blir fem år.

Av Anette Torjusen
Foto Håvard Bjelland

Innerst i kroken på fødeavdelingen hører vi små forsiktige grynt. Da vi titter inn ser vi at det er Grace som er i ferd med å våkne. Hun ligger trygt i mammas favn på en av sengene i salen. Bare timer har gått siden hun ble født. - Jeg kjenner meg så lykkelig, Grace er mitt første barn, og det er så mye større enn jeg hadde forestilt meg. Jeg håper hun får en trygg og god fremtid, det er alt jeg ønsker meg, smiler mamma Anita Lamisoni (24).

Høye dødstall

Grace er født i Malawi, på fødeavdelingen til helsesenteret Mbwatarika, som Kirkens Nødhjelp har bygd. Alt er

godt og trygt for Grace nå, men utenfor veggene venter et hardt liv og en beinhard statistikk. Mer enn nitti prosent av barn som dør før de fyller 18 år, overleverer ikke sin femårsdag. Malawi er et av verdens fattigste land, som står i mange kriser. Akutt vannmangel, tørke og flom gjør at tilgangen til mat er kritisk. Så kritisk at Grace

har femti prosent sjanse for at veksten hennes blir hemmet før hun fyller fem år. I tillegg har pandemien også gitt et voldsomt oppsving i antall barneektenskap og tenåringsgraviditeter. I noen områder har dette doblet seg. Selv om tallene for barnedødelighet har gått kraftig ned, er de fortsatt dramatiske. I 2019 døde det 14.000 barn

Hilal Wasil er jordfar på fødeavdelingen ved helsesenteret som Kirkens Nødhjelp har bygd. Her sjekker han at alt er vel med Grace etter fødselen noen timer tidligere.

i verden under fem år, hver eneste dag. Og hvor du blir født har mye å si. Barne-dødeligheten er ni ganger høyere i Afrika enn i Europa.

En god start på livet begynner med en trygg fødsel, derfor har Kirkens Nødhjelp bygd fødeavdelinger flere steder i Malawi. Samtidig som vi sørger for gode jordmødre.

Da Grace ble født var det Hilal Wasil (27) som var jordfar på vakt. Han tok imot Grace og hjalp Anita gjennom sin første fødsel. Og Anita kan ikke få fullrost han.

- Jeg følte meg både trygg og ivaretatt på beste måte, så nå kan jeg faktisk si at jeg hadde en fin fødsel, selv om den var lang og vond.

Hilal, som også er ansvarlig for svangerskapskontrollene, kan ikke få understreket nok hvor viktig det er å komme seg til en fødeavdeling. Han rykker også ut på motorsykel til mødre som ikke når frem i tide.

- Vi ser at mange går over tiden, aborterer eller får massive blødninger etter fødsel. Derfor er det så viktig at gravide og nybakte mødre blir fulgt tett opp.

Anita får bare en natt på sykehus før hun må reise hjem, det er mange som skal føde og kamp om plassene. Totalt dekker fødestuen 3000 husholdninger. Vi skal snart feire jul, i takknemlighet og glede over Jesu fødsel. En fødsel som mest sannsynlig var en tøff erfaring for unge Maria. I en stall, i en fremmed by, langt borte fra familien. Hadde hun en fødselshjelper?

Jesus overlevde både fødselen og flukten den lille familien måtte legge ut på etterhvert. Vi antar spedbarnsdødeligheten var stor. Jesus overlevde spedbarnstiden på tross av den urolige verden han ble født inn i.

2000 år etterpå vet vi at nyfødte under 28 dager står for nesten halvparten av dødsfallene blant barn under fem år (tall fra 2019). Mange fødes fortsatt i krig, konflikt, vannmangel, sult og fattigdom.

Vårt oppdrag er å redde liv og kreve rettferdighet for disse, slik vi gjør i Malawi. Vi kan være med og gi nyfødte Grace og andre barn en trygg fremtid. Sammen med deg og dem kan vi bygge flere fødeavdelinger og sørge for tilgang til mat, rent vann, vaksiner og utdanning. Sammen forandre. Slik at flere får fylle fem år.

SLIK GIR DU ÅRETS VIKTIGSTE JULEGAVE:

- ▶ Vipps et valgfritt beløp til 2426.
- ▶ Send GAVE på sms til 2426 og gi 250 kroner.
- ▶ Gavekonto: 1594.22.87248

- normisjon

- tør tjene sammen i tro

normisjon

Formiddagstreff:

21. desember kl. 11.00:

Formiddagstreff i Betania på Ise. Finn Myhre.

18. januar kl. 11.00:

Formiddagstreff i Betania på Ise.

Storsamling:

28. november kl. 17.00:

Storsamling på Hasle menighetssenter.

Andakt ved Mette Bøe Gabestad.

Ta med et tomt syltetøyglass om du har.

30. januar kl. 17.00:

Storsamling på Hasle menighetssenter.

Undervisningskveld:

3. februar kl. 19.00:

Undervisningskveld på Hasle menighetssenter.

Tema: Nattverden. Med Knut Olav Holmen.

Følg med på VI-Normisjon på Facebook for mer info.

- normisjon

- tør tjene sammen i tro

- Kirken skal ikke være en hemmelig tjeneste

Når biskop Atle Sommerfeldt går av som biskop, kommer han aller mest til å savne alle møtene med mennesker.

Av Åshild Moen Arnesen

- Du får gå inn i stuen, sier Sommerfeldt og viser opp trappa i bispeboligen i Fredrikstad, hvor han har bodd med kona Marianne de siste ti årene.

Nå skal de snart pakke sammen all kunst, bøker og ikoner stua er fylt av og flytte tilbake til huset i Asker. 70-åringen er kjent for å ha stor kapasitet, og han får energi av å jobbe i høyt tempo. Akkurat det bekymrer ham litt med tanke på pensjonisttilværelsen.

- Jeg må nok legge en plan. Jeg har jo vært leder i 30 år, og nå blir det betydelig mer stille rundt meg, sier han.

Elske oss selv og vår neste

Det er snart ti år siden gudstjenesten i Fredrikstad i januar 2012 hvor Atle ble vigslat til biskop. I begynnelsen var han mest spent på hvordan erfaringene hans fra tidligere jobber ville komme til nytte i bispevirket.

- Jeg har alltid vært opptatt av hvordan kirken kan være et sted for eksistensiell håndtering av livet, og bidra til å heve menneskers levekår. Det har fulgt meg fra da jeg jobbet som menighetsprest på Tøyen til da jeg var generalsekretær i Kirkens Nødhjelp, sier Sommerfeldt.

Koblingen mellom reisen innover i oss selv og samfunnsengasjement utover er viktig for ham.

- Det er ute i verden du møter Jesus, og vi kan hvile hos Gud. Han har gjort alt, derfor er vi fri til å elske oss selv og vår neste.

Tilgjengelig

Biskopen pleier å ta en halvtimes hvil på ettermiddagen, en vane han har hatt siden han gikk på skolen. Men når han er på bispevistas, hviler han lite. De som har sett ham i aksjon, vet at han holder et høyt tempo.

- Da gjelder det å surfe på adrenalinet og ikke sakke farten. Visitasene kommer jeg til å savne når jeg slutter, sier han. Sommerfeldt rakk akkurat å gjennomføre visitaser til alle de 109 menighetene. Visitasene, som gjerne varer fire-fem dager, innebærer samtaler

Biskop Atle Sommerfeldt blir pensjonist. Foto: Åshild Moen Arnesen.

med alle ansatte, dialog med kommuneledelsen, besøk på skoler, bedrifter, NAV og andre viktige lokalsamfunnsinstitusjoner.

Med mye engasjement peker han på at en stor del av lokalsamfunnet er medlemmer i lokalkirken.

- Kirken har bred kontaktflate. Jeg har alltid søkt å finne ut av mulighetene som finnes i lokalsamfunnene rundt omkring når jeg har vært på besøk. Kirken kan ikke være en hemmelig tjeneste, men må være tilgjengelig, mener han. Og nettopp av den grunn har han vært en biskop som har vært tydelig på viktigheten av at kirken må prioritere god kommunikasjon, og nå i det siste har det handlet spesielt om økt tilstedeværelse på digitale flater og sosiale medier. Nylig kom en veiledning for en forkortet liturgi for digitale gudstjenester, slik at digitale gudstjenester være en forordnet gudstjeneste.

- Det handler i bunn og grunn om at der folk er, der må kirken være. Kirken har i stor grad vært en «kom til oss»-kirke, men vi er jo sendt til verden, og må også søke å være der folk er.

Da han og kona Marianne var unge, var de på ferie i Florida. Marianne ville svært gjerne at de skulle kjøre ut til kysten. Et kvarter etter at de hadde kommet fram, var Marianne fornøyd

og ville dra igjen. - Jeg skjønnte ingen ting, først skulle vi kjøre til havet, og så skulle vi ikke være der lenger? Men så forstod jeg at det for henne, som er vokst opp ved havet, handlet vel så mye om å få et glimt av det sånn at hun fortsatt visste at det var der. Sånn tenker jeg det er med kirken også. Kirken skal være et sted man vet at er der, og når man trenger et glimt eller mer, så kan man komme og det er noen til stede.

Elsket å studere

- Hva er du mest stolt av som biskop? Han må tenke seg om.

- Er det nå jeg skal svare: «Jeg er ikke stolt av noen ting», humrer han.

- Men det er klart jeg er stolt av mye. Jeg er stolt av hvordan visitasene foregår, nemlig at vi er så aktivt i dialog med lokalsamfunnene kirken er en del av, og kanskje hjelper til å knytte noen forbindelser som ikke var der i utgangspunktet. Egentlig er det å ta Jesu spørsmål på alvor om «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» og stille lokalsamfunnet det samme: «Hva kan kirken gjøre her?».

Han er også stolt av Dialogforum Østfold, som er en forening eid og driftet av muslimske kultur- og trossamfunn og kristne trossamfunn og organisasjoner, som jobber for dialog og mot

radikalisering. Han nevner også Håpets katedral, Hovlandfestivalen, Borg pilegrimssenter og den store satsningen på kommunikasjon i Borg bispedømme, Kommunikasjonsløftet.

- Jeg mener også jeg har bidratt til å skape bedre samarbeidsklima mellom de to arbeidsgiverlinjene i kirken, ved at prostene skal sitte i fellesrådene.

- Hva fikk du ikke fullført som biskop i Borg?

- Jeg skulle gjerne ha kommet lenger i å utvikle organisasjonskulturen, der mener jeg det er mye igjen. Både med tanke på at ansatte både må oppleve selvstendighet, men også akseptere og være lojal mot at organisasjonen definerer en felles retning og strategiske mål. Noen oppfatter det kanskje som begrensende, men det er innenfor rammer vi kan bruke kreativiteten og nyskapningen mye friere. Vi kan gjerne ta en diskusjon, men når man har diskutert ferdig, så bør man akseptere at «sånn gjør vi det». Det gamle slagordet «verden er for sterkt for en delt kirke» gjelder i aller høyeste grad også for kirken i Borg. Jeg skulle også veldig gjerne vært videre arbeid med hvordan vi som kirke kommuniserer med alle våre medlemmer. Vi har kommet et godt stykke på vei, men ikke fullført.

Dialog med andre religioner

Han mener at det viktigste for kirken i Borg bispedømme videre er at kirken videreutvikler seg som folkekirke.

- Kirken må ta alle sine medlemmer på alvor, og være en livsløpskirke med religiøse markeringer for viktige begivenheter i livet. Kirken må bidra til at mennesker får mulighet til å leve ut sin religiøse lengsel, blir utfordret til levende tro og samfunnsengasjement og bidrar til gode levekår for alle. Jeg mener det er spesielt viktig i Borg at vi viderefører dialogen med andre religioner. Den norske kirke må bidra til godt naboskap og mangfoldighet uten å gi slipp på sin egen identitet.

1. desember er siste dag på jobb.

- Jeg må nok passe meg litt for å ikke bli en sur, gammel mann som mener mye om hvordan ting skal være i kirken. Men det kan hende jeg dukker opp som vikarprest her og der. Vi får se.

Tre om biskopen

Endre Fyllingsnes, tidligere kirkefagsjef i Borg bispedømme, nå sokneprest i Domkirken i Fredrikstad

– Atle er engasjert, inspirerende, uredd og frimodig. Han har en enorm arbeidskapasitet og glede i tjenesten som smitter over på oss andre. Det har jo oppstått noen morsomme situasjoner under enkelte visitasjoner der Atle visste mer om kommunen enn de kommunale lederne, som kanskje ikke var så godt forberedt. Som biskop har Atle hatt en unik evne til å se, snakke med og gi oppmerksomhet til de som ikke har status, stilling eller stikker hodet mest frem. Jeg er særlig imponert over at han med alle sine tydelige meninger er så raus med mennesker som mener annerledes. Og hvis han blir overbevist av at andres argumenter er bedre enn hans egne, har han ingen problemer med å skifte mening. Han har definitivt vært med å gi ansatte og frivillige i kirken ny frimodighet, og bidratt til nytenkning og pekt på alle muligheter som kirken har i vår tid. Eksternt har han satt kirken på dagsorden på en tydelig måte, og bidratt til at kirken har fremstått som den samfunnsaktøren kirken faktisk er.

Kåre Rune Hauge, prost i Østre Borgesyssel prosti

– Atle er en engasjert og visjonær biskop, som samtidig er veldig lite selvhøytidelig. Han er svært god med folk han møter i ulike sammenhenger. Han viser oss proster stor tillit. Han er en tydelig person, som sier fra når det trengs. Han har godt humør og en god latter. Han brenner for en kirke som finner sitt lokale uttrykk. Han kan også kjøre seg bort eller streve med å finne fram i sitt store bispedømme. Han vil etterlate seg et bispedømme med en klar visjon, med en tydelig strategiplan og med et engasjert bispedømmekontor og prostefelleskap.

Kari Mangrud Alvsvåg, domprost i Fredrikstad

– Atle er klartenkt, målrettet, inkluderende og ambisiøs på kirkens vegne. Han er meget sterk faglig, og det gjelder både teologi, organisasjon og sosiologi. Som person er han snill, morsom, omsorgsfull, raus og blid. Atle har brakt kirken i Borg til en klar bevissthet om oppdraget som samfunnsaktør. Han har dratt bispedømmet tettere sammen gjennom strategiarbeidet, og stadig minnet kirken om oppdraget: å være Kristi kropp i verden, og arbeide i tråd med Borgs motto: «Mer himmel på jord.» Hans sterke bevissthet om sosiologien som en viktig kilde for å peke ut kirkens satsninger, vil inspirere kirken i Borg fremover også. Atle har forkynt Guds kjærlighet til mennesker og verden på en måte som stadig viser hvordan Kristi seier over dødskreftene gjør seg gjeldende i verden i dag. Det vil huskes. Jeg synes det er veldig gøy og inspirerende å være i Atles følge på visitas. Hvor enn han kommer og hvem han enn møter, har han adekvate spørsmål og innspill å komme med, og det blir alltid sterke samtaler. Det er jeg så takknemlig for å ha fått oppleve.

Faktaboks Atle Sommerfeldt

Atle Sommerfeldt ble utnevnt til biskop i Borg 28. oktober 2011 og ble vigslet til stillingen 29. januar 2012 i Fredrikstad domkirke. Sommerfeldt avla teologisk embetseksamen i 1980. Han har tidligere blant annet vært prest i Oslo bispedømme (1982–84), generalsekretær i Botswana Christian Council (1989–1993), generalsekretær i Mellomkirkelig råd (1993–94) og generalsekretær i Kirkens Nødhjelp 1994–2012.

Varteig

Gamle glimt fra Varteig og Hafslundsøy

Forsiden på den kongelige «Anordning» fra 1752 som regulerte tidspunktene for bygdedingene i blant annet Varteig og Tune.

Det værste Meenføre og bresværiligste Veyr

I 1752 ble det fastsatt nye datoer for avholdelse av bygdeding i Varteig. For, som det står i «Anordningen» fra kong Fredrik V, at man skulle unngå «det værste Meenføre og besværiligste Veyr» som «sædvanligen indfalder».

Uframkommelig føre og dårlig vær ønsket man å unngå ved at skatte- og sakinget (sake – innkreving av bøter) for «Thune Sogn med Wartie Annex» ble fastsatt til 1. mars for vårtinget og 11. oktober for høsttinget.

Datoen for sommertinget måtte også endres. Ikke på grunn av vær og føre, men fordi «Mosse og Onføe Fogderier» var blitt slått sammen til ett. For at fogden og «Vore Betientere» skulle kunne rekke sommertinget i begge fogderiene, ble tidspunktet for ting i Varteig satt til 11. juli.

En slik forandring ville lette «den Tingsøgende Almue saa og Vore Betientere udi deres Reyser til og fra Tingene».

Med kongens segl

Det er mange kuriositeter du kan snuble over på et loppemarked. Det fikk i alle fall Terje Bergby erfare, da han var innom et loppemarked i Sarpsborg.

Blant mangt og mye fant han altså «Anordningen», «givet paa Vort Slot Christiansborg udi Vores Kongelige Residentz-Stad Kiøbenhavn den 20de Octobris Anno 1752», trykket hos "Directeuren over Hans Kongel. Maiestets. og Univ. Bogtrykkerie Johan Jørgen Høpffner, og med den dansk-norske kong Fredrik Vs segl.

I vakker gotisk skrift står det:

«Vi Friderich den Femte, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn og Dytmarsken, Greve udi Oldenburg og Delmenhorst, Giøre alle vitterligt . . . »

før og nå

Ting- og Tægte-Dag

«Anordningen» fra Christiansborg Slott, «Under Vores Kongelige Haand og Signet» regulerer også hva som skal gjøres dersom de fastsatte datoer faller på søn- eller helligdag: «Da skal nestpaafølgende Søgne-Dag derefter være rette Ting- og Tægte-Dag» (ting- og rettsdag).

Meldingen fra øverste hold i København avsluttes slik:

«Og byde Vi hermed og Allernaadigst befale Vores Vice-Stattholder, Grever, Stiftbefalingsmænd, Friherrer, Amtmænd, Laugmænd, Præsidenter, Borgemestere og Raad, Fogder og alle andre, som denne Vores Anordning under Vort Cancellie-Seyl tilskikket vorder, at de den paa behørige Steder, til alles Efterretning strax lader læse og forkynde.»

Tre tingsesjoner

Fylkeshistoriker Sven G. Eliassen forteller at skatte- og saketing som regel fant sted på ordinære bygdeting. I 1634 ble tingsesjonene lovregulert. Først til månedlige tingmøter, senere til eller tre ganger i året. Derav navnene vår-, sommer- og høstting.

Senere kom det flere nye bestemmelser, og på slutten av 1700-tallet var det igjen måneds-ting, men da vanligvis med hele sorenskriveriet som nedslagsfelt.

Bygdetinget ble avskaffet i 1927

Reformer gjennom hele 1800-tallet reduserte bygdetingenes betydning. I 1790-årene ble rettergangen effektivisert, blant annet med påbud om ekstrarett i alle straffesaker. Opprettelsen av forlikskommissjonen tok også over svært mange av de sakene som tidligere lå under bygdetinget. For Varteig finnes det utførlig protokollasjon over «Forligelses Commissionen» tilbake til 2. august i 1864. Kommisjonen besto av sokneprest Anders Andersen og ordfører Christen Rasmussen Furuholmen, og her fikk man til behandling alt fra utestående fordringer og grensetvister til farskapsaker.

Bygdetinget ble formelt avskaffet i 1927.

<<Anordningens>> far

Det var altså den dansk-norske kong Frederik V som utferdiget «Anordningen». Han var født 31. mars i 1723, og døde 14. januar i 1766, knappe 43 år gammel. Han var av en oldenborgske slekten, og var konge av Danmark og Norge fra 1746 og fram til han døde. Han var sønn av kong Christian VI og Sophie Magdalena av Brandenburg-Kulmach. Da han skulle gifte seg med Louise av Storbritannia i Hannover 10. november i 1743, skjedde det spesielle at bruden hadde stand in i bryllupet ved at hun sendte sin bror hertugen av Cumberland.

Louise og Christian fikk fem barn. Like mange fikk han med madam Hansen. Else Hansen skal visstnok ha vært den elskerinnen som kongen likte best. Da dronning Louise døde i 1751, giftet han seg året etter med Juliane Marie Braunschweig-Wolfenbuttel. Paret fikk sønnen Frederik, som ble far til den senere kong Christian VIII av Danmark.

Alkohol og damer

Selv om Frederik vokste opp i et strengt pietistisk hjem, ble han en livsnyter som elsket kvinner og vin. Det gikk så vidt at faren, den strengt religiøse Christian VI vurderte å gjøre sønnen umyndig.

Alkoholproblemene gjorde at makta i virkelighet lå i hendene på geheimerådet og overhoffmarskalken. Til tross for drukkenskap og utskielser, nød han likevel stor popularitet.

Oïstein Bøe

(Dette er et utdrag av en artikkel som sto i Varteig Historielags årstidsskrift Inga i 2012.)

Kong Fredrik V av Danmark-Norge.
(Bildet er hentet fra wikipedia.org)

Terje Bergby fant «Anordningen» på et loppemarked i Sarpsborg.

Fylkeshistoriker Sven G. Eliassen.

Finn 10 blomsternavn!

Inne i rutenettet er det gjemt 10 blomsternavn. De står fra venstre mot høyre, og nedover. Finner du alle?

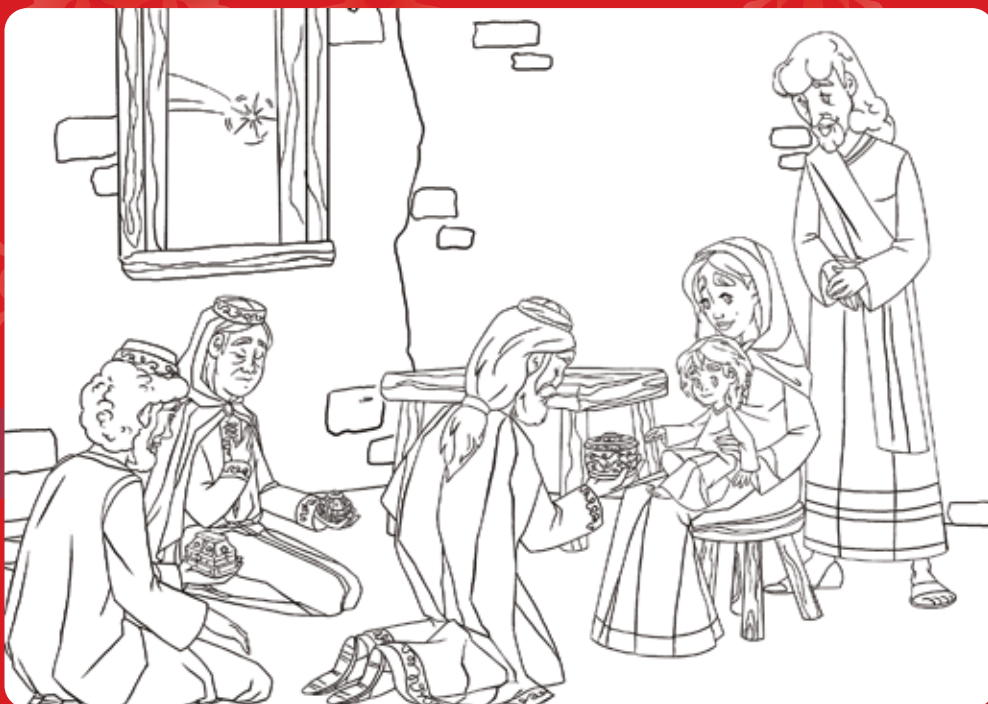
M	B	T	K	R	O	K	U	S	T
Å	L	Ø	V	E	T	A	N	N	U
L	Å	R	N	A	S	H	A	T	S
I	K	N	A	L	F	E	L	U	E
B	L	Å	V	E	I	S	E	L	N
E	O	L	Ø	R	O	T	F	I	F
S	K	A	L	Å	L	E	R	P	R
T	K	O	T	S	E	H	O	A	Y
H	E	R	E	V	L	O	S	N	D
I	R	H	V	I	T	V	E	I	S

Finn fem feil Vismennene knelte for Jesus, og ga ham gull, røkelse og myrra. De to bildene er nesten like. Finner du de fem feilene på bildet under? (Tegning: Claudia Chiaravalotti)

Fargelegg!

Da Jesus var født, kom tre vise menn fra Østen for å hylle ham. (Tegning: Claudia Chiaravalotti)

Gi barnebladet BARNAS til et barn du er glad i!

Disse oppgavene er henta fra bladet.

Bestill abonnement på sondagsskolen.no eller 22 03 71 00.

NATUR + MILJØ + KIRKE = GRØNN MENIGHET

Varteig Menighet er Grønn Menighet!

Har du noe til overs – eller har du alt du trenger?

Forrige gang minnet vi om gjenbruk. Vi minnet om både å arve klær og utstyr, men også å besøke for eksempel gjenbruksbutikken på Iseveien.

Nå har det dukket opp ett nytt tilbud i nærmiljøet vårt. På Coop Extra har det kommet en ny klescontainer. Denne er orange – og da gjetter du kanskje at den tilhører Kirkens Bymisjon.

Containeren tømmes ofte, så her er det bare å fylle på!

En ting er at du kan få ryddet bort både klær og sko som dere ikke bruker lenger, i tillegg er du med å støtte Kirkens Bymisjon sitt lokale arbeid.

Eller har du det du trenger?

Vi går mot jul. Vi bruker mye penger på oss selv («skal bare kose oss litt»). Vi vil minne om det ansvaret vi har for hverandre. Kanskje du skal kjøpe en julegave til en ukjent? Frelsesarmeen er ett godt eksempel på noen som trenger noen ekstra gaver å gi videre. Det er lov å gjøre både det og å støtte julegryta deres.

Eller kanskje er du lei av å kjøpe en julestjerne eller en konfekt til dine ansatte. Kanskje du skal gi en julegave som har mening for noen flere? Det er flere organisasjoner som tilbyr ideelle gaver, «Gaver som forandrer verden» heter Kirkens Nødhjelp sin nettbutikk. For 100 kroner kan du være med å forandre livet til andre.

Som Grønn Menighet har vi selvsagt ett ansvar for å ta vare på jorda vår. Å minske overforbruket vårt er en måte å ta vare på jorda på. Å ta vare på våre medmennesker er en annen.

Kirkens Bymisjon har satt opp en klescontainer på Hafslundsøy.

I dag vil vi utfordre hverandre til å være med å GI EN GAVE til en som ikke får så mye nå som julen nærmer seg. Ønsker dere alle en god adventstid, og

en riktig god jul – når den etter hvert kommer.

*Hilsen Mona
Leder i grønt utvalg*

Noe å glede seg til i 2022:

Februar:
Steven Ackles og Tom Ronningsveen presenterer Erik Bye

Mars:
Allsangkveld

April:
"No livnar det i hundar"

Mai:
Frluftskonsert i Tjernsparken

Følg med på oppdateringer i Menighetsbladet og på menighetens Facebookside!

Kulturutvalget i Varteig og Hafslundsøy menighet

Undervisningskvelder

Undervisningskveldene som er på Hasle menighetssenter en gang i måneden, er et samarbeid mellom Varteig menighet og VI-Normisjon:

3. februar: Nattverden v/ Knut Olav Holmen

17. mars: Bønn v/ Ellen Lindheim Slettevold

28. april

